

## ЗАНЯТТЯ № 2

**Тема: Синдроми ущільнення легеневої тканини, бронхіальної обструкції та підвищення повітряності легеневої тканини. Невідкладна допомога хворому з нападом бронхіальної астми.**

**1. Актуальність теми:** лише правильне розпізнавання хвороби є основою успішного лікування хворого. Ще лікарі античного Риму говорили: “Qui bene diagnoscit, bene curat”. Оскільки пневмонії, бронхіти та бронхіальна астма на даний час за частотою займають перші місця серед захворювань системи органів дихання, для успішного лікування хворих з цією патологією захворюваннями найбільше значення має своєчасна правильна діагностика. Завданням лікаря насамперед є вивчення симптомів та синдромів захворювання, на підставі яких можна розпізнати хворобу. Не менше значення має вміння визначати появу загрозливих змін у стані хворого та надавати невідкладну медичну допомогу.

### 2. Навчальні цілі заняття:

#### Знати:

- методи обстеження системи органів дихання;
- основні симптоми захворювань системи органів дихання, що виявляються під час розпитування та фізичних методів обстеження;
- план обстеження хворих з патологією органів дихання;
- діагностичне значення лабораторних та інструментальних обстежень системи органів дихання;
- невідкладна допомога хворим на крупозну пневмонію та під час нападу бронхіальної астми.

#### Вміти:

- обстежити хворого з синдромами ущільнення легеневої тканини, порушення бронхіальної прохідності та підвищення повітряності легеневої тканини;
- виявити та інтерпретувати відхилення від норми даних анамнезу й фізичних методів обстеження;
- використати результати лабораторних та інструментальних обстежень для постановки попереднього діагнозу та визначення функціонального стану дихальної системи;
- групувати виявлені симптоми в синдроми ущільнення легеневої тканини, порушення бронхіальної прохідності та підвищення повітряності легеневої тканини;

- вміти розпізнавати напад бронхіальної астми, астматичний стан;
- надавати невідкладну допомогу під час нападу бронхіальної астми та астматичного стану.

### **Оволодіти:**

- навичками самостійного обстеження хворих із захворюваннями системи органів дихання;
- розпізнаванням синдромів ущільнення легеневої тканини, порушення бронхіальної прохідності та підвищення повітряності легеневої тканини.

**3. Виховна ціль:** необхідно пам'ятати, що частими причинами розвитку захворювань дихальної системи є несприятливі фізичні (низька температура, висока вологість, запилення) та екологічні чинники (забруднення повітря відходами виробництва, продуктами згоряння різних видів палива, викидними газами), а також шкідливі звички, в першу чергу куріння. На занятті підкреслюється важливість попередження шкідливого впливу перелічених чинників на організм з метою як профілактики захворювань у студентів, так і для використання набутих знань для первинної та вторинної профілактики легеневої патології серед майбутніх пацієнтів та широких верств населення.

### **4. Міждисциплінарна інтеграція:**

#### *Попередні дисципліни:*

- біологічна хімія;
- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- медична психологія.

#### *Наступні дисципліни:*

- всі клінічні дисципліни;
- соціальна медицина, економіка та організація охорони здоров'я.

#### *Внутрішньопредметна інтеграція:*

- матеріал теми використовується під час вивчення інших синдромів захворювань органів дихання, синдромів захворювань серцево-судинної системи, синдромів захворювань печінки, синдромів захворювань органів сечовиділення, кровотворення, дифузних захворювань сполучної тканини.

## **5. Зміст теми заняття:**

1. Синдром ущільнення легеневої тканини.
  - 1.1. Захворювання, за наявності яких спостерігається синдром ущільнення легеневої тканини.
  - 1.2. Скарги хворих.
  - 1.3. Дані загального та детального огляду.
  - 1.4. Зміни перкуторного звуку.
  - 1.5. Дані аускультації легень.
  - 1.6. Дані лабораторно-інструментальних методів досліджень.
  - 1.7. Критичне падіння гарячки у хворих на крупозну пневмонію та принципи невідкладної допомоги за його наявності.
2. Синдром бронхіальної обструкції.
  - 2.1. Захворювання, за наявності яких діагностується синдром бронхіальної обструкції.
  - 2.2. Скарги хворих.
  - 2.3. Дані загального та детального.
  - 2.4. Зміни перкуторного звуку.
  - 2.5. Аускультативні дані.
  - 2.6. Дані лабораторно-інструментальних методів досліджень.
  - 2.7. Клінічна картина нападу бронхіальної астми та принципи невідкладної допомоги у разі його виникнення.
3. Синдром підвищеної повітряності легень.
  - 3.1. Захворювання, при яких спостерігається синдром підвищеної повітряності легень.
  - 3.2. Скарги хворих.
  - 3.3. Дані загального та детального огляду.
  - 3.4. Зміни перкуторного звуку.
  - 3.5. Дані аускультації легень.
  - 3.6. Дані лабораторно-інструментальних методів досліджень.

## **6. План та організаційна структура заняття:**

### Підготовчий етап (10 % часу)

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.
3. Контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (75 % часу)

1. Демонстрація хворих з синдромами ущільнення легеневої тканини, бронхіальної обструкції, підвищення повітряності легеневої тканини.

2. Самостійна робота студентів у палатах з хворими на легеневу патологію: розпитування, загальний та детальний огляд, огляд і пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легень.

3. Розбір результатів самостійної роботи студентів.

Студенти доповідають викладачу в присутності всієї групи анамнез та дані фізичного обстеження хворого, призначеного для курації, відзначаючи можливі причини наявної патології.

4. Ознайомлення студентів з результатами лабораторно-інструментальних обстежень хворого за даними історій хвороби.

5. Інтерпретація даних, отриманих під час обстеження хворих.

6. Розпізнавання синдромів легеневої патології у кожного хворого.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок.

**Контрольні питання:**

1. При яких захворюваннях спостерігається синдром ущільнення легеневої тканини?
2. Основні скарги у хворих на крупозну пневмонію.
3. Які дані пальпації та перкусії легень характерні для синдрому ущільнення легеневої тканини?
4. Які дані аускультатії легень у разі синдрому ущільнення легеневої тканини?
5. Як змінюються дані аускультатії легень у разі крупозної пневмонії в залежності від стадії захворювання?
6. Які симптоми виявляють під час огляду хворого на крупозну пневмонію?
7. Які захворювання призводять до синдрому підвищення повітряності легень?
8. Основні скарги хворого на бронхіальну астму.
9. Характер перкуторного звуку над легеньми у хворих з синдромом підвищення повітряності легень.
10. Дані аускультатії легень у хворих на бронхіальну астму.
11. Дані аускультатії легень у хворих з синдромом підвищеної повітряності легень.
12. Характер задишки у хворих під час нападу бронхіальної астми.

13. Невідкладна допомога у разі критичного падіння температури у хворих на крупозну пневмонію.
14. Невідкладна допомога у разі нападу бронхіальної астми.
15. Які дані X-променевого обстеження у хворих з синдромом ущільнення легеневої тканини?
16. Які дані X-променевого обстеження характерні для синдрому підвищеної повітряності легень?
17. Дані дослідження харкотиння у хворих на крупозну пневмонію.
18. Дані дослідження харкотиння у хворих на бронхіальну астму.
19. Дані клінічного аналізу крові у хворих на крупозну пневмонію в стадії розпалу хвороби.
20. Як визначити обструктивні та рестриктивні зміни під час дослідження функції зовнішнього дихання?

Підведення викладачем підсумків заняття.

#### **Домашня самопідготовка:**

1. Діагностичні критерії синдрому ущільнення легеневої тканини. Пневмонії.
2. Діагностичні критерії синдрому підвищеної повітряності легеневої тканини. Хронічний бронхіт, емфізема легень.
3. Діагностичні критерії синдрому бронхіальної обструкції. Бронхіальна астма, хронічне обструктивне захворювання легень.
4. Невідкладна допомога хворим із нападом бронхіальної астми.
5. Методика дослідження функції зовнішнього дихання, інтерпретація результатів.

#### **Література:**

1. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов.– К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 121-122, 125, 129–134.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 121-122, 125, 129–134.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 2-е вид. - К.: Здоров'я, 2004. – С.111–112, 115, 119–123.

4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. 241–243, 246–248, 260–264, 281–305, 309–336 пит. (дихальна система).
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І. Децика. – 1-е вид. – К.: Здоров'я, 2000. – С. 98-109, 112, 113–118, 121–122.
6. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005.– 42 хв.
7. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.
8. Новосад А.Б., Буфан М.М., Короткий В.В. Навчальна історія хвороби. Методичні вказівки для студентів III курсу медичного факультету. – Львів, 2019. – 20 с.
9. Короткий В.В., Новосад А.Б. Комп'ютерні тести з пропедевтики внутрішніх хвороб. – Київ: Здоров'я, 2001. – 36-61 с.